

Letošního roku Léta Páně 2024 si připomínáme 1160 let ode dnů, kdy moravského vládce Rostislava přiměl východofranský král Ludvík Němec vojenskou silou k pokoře.

nad bychom o této události dnes ani nevěděli, nebýt neznámých kronikářů z Východofranské říše a dochovaných písemností zejména z německého města Fulda a kláštera benediktýnů. Tzv. Fuldské letopisy jsou i nadále nejobsáhlejším zdrojem písemných poznatků o vztazích východofranské říše ke Slovanům, ti totiž obývali rozsáhlé oblasti směrem na východ od hranic Franků.

Nejprve uvedme, že máme velmi letmé zmínky i z jiných rukopisů, konkrétně z ottobeurenských a hildesheimských. Jedná se ale o téměř podobné a současně dosti stručné zmínky. Dnes je dokonce považujeme za mnohem pozdější opisy, které souvisejí s již nedochovanými anály kláštera v Hersfeldu. Níže vyhledané zápisy k roku 864 znějí takto:

„Kráľ Ludvík si podmanil krále Rostislava.“

anebo: *„Ludvík, král Franků, si podmanil Rostislava, krále Moravanů.“*

Vyobrazení franské vojenské jízdy v 9. století

Ovšem důležitější a podrobnější jsou pro nás řádky neznámého mnicha, který popsal událost z roku 864 týkající se Moravanů. Tento dílčí spis se nazývá "Schlettstadtský" a nyní je právě součástí obsáhlých Fuldských análů. Byl nalezen za hranicí dnešního Německa v současnosti již francouzském městě Sélestat blízko Štrasburku. A tento pochází přímo z dané doby 9.–10. století.

„Kráľ Ludvík vytáhl v měsíci srpnu [roku 864] za Dunaj s velkým vojskem a oblehl Rostislava v jakémsi městě, který se v řeči onoho národa [Moravanů] nazývá Dowina. Ten však, když se neodvažoval střetnout

s královými vojsky a když viděl, že nemá, kudy by unikl, v tísní byl nucen dát taková rukojmí a v takovém počtu, jak král přikázal. Nadto [Rostislav] ještě stvrdil přísahou, že s veškerými svými velmoži bude po všechny dny zachovávat králi věrnost, třebaže ji předtím nikterak nezachovával."

Pravděpodobně jediné dobové vyobrazení
Krále Ludvíka Němce v manuskriptu z 9. století

Okolnosti tažení Ludvíka Němce jsou složitější, vytáhl s vojskem i kvůli bulharskému kaganovi Borisovi, s nímž se setkal ve městě Tullnu. Až poté směřoval dále k území Moravanů, ale dodnes není zcela jasné, o jaké místo přesně se jednalo. Zmíněná Dowina byla dříve považována za dnešní Děvín u Bratislavy, ovšem ten byl výhradně strategickou pevností a ne velkým sídlištěm, jak kronikář výslovně uvedl. Proto se uvažuje také o některém z rozsáhlých osídlení, jaká byla např. u Strachotína a Dolních Věstonic. Ta by vyhovovala jak označení písaře, tak dochovanému názvu v blízkém vrchu Děvín. A nakonec, z Tullnu je to stejně daleko jako k Bratislavě...

Bojový střet měl s největší pravděpodobností příčiny také v mocenských záměrech v Evropě. Právě předchozího roku 863 se Rostislavovi podařilo, díky přijetí byzantské misie Konstantina a Metoděje a příklonu k této říši, konečně vymezit proti Říši římské a Východofranské. Tím více upevnil svoji církevní i světskou nezávislost na impériích, což bylo Frankům velkým trnem v oku.

A slova franského letopisce o Rostislavově nedbalé věrnosti? Jistě byla ve shodě s názory Franků. Také o nově stvrzené přísaze si nemusíme dělat iluze, stejně jako u dalších tehdejších vládců. Pojem „věrnost“ neměl dle dnešních odborníků stejný význam jako dnes a událost lze vnímat spíše jako uzavření paktu o neútočení nebo úmluvu o zanechání nepřátelství.

Použité prameny a literatura:

- Bartoňková Dagmar, Kalhous David, Kroupa Jiří K., Měřínský Zdeněk, Žáková Anna (eds.): *Prameny k dějinám Velké Moravy. Magnae Moraviae fontes historici I*, Praha 2019, str. 79-80, 199.
- Lubomír E. Havlík: *Kronika o Velké Moravě*. Jota, Brno 2013, s. 17-23, 155-157.
- Třeštík, Dušan: *Vznik Velké Moravy. Moravané, Čechové a střední Evropa v letech 791-871*. Praha 2001.
- Louis the German. Veřejně dostupné na https://en.wikipedia.org/wiki/Louis_the_German